

Lieta C-66/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 29. janvāris

Iesniedzējtiesa:*Rechtbank Den Haag*, tiesas sēžu vieta *Zvollē [Zwolle]* (Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2021. gada 28. janvāris

Prasītājs:

O.T. E.

Atbildētājs:*Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid***Pamatlietas priekšmets**

Pēc patvēruma pieteikumu iesniegšanas Itālijā un Beļģijā prasītājs lūdza patvērumu Nīderlandē. Viņš informēja Nīderlandes patvēruma iestādi, ka Itālijā viņš bija kļuvis par cilvēku tirgotāju upuri. Patvēruma iestāde atteicās izskatīt viņa pieteikumu, jo, ņemot vērā agrākos pieteikumus, šajā ziņā kompetence esot Itālijai. Prasītājs iebilda pret šīs iestādes lēmumu, kura priekšmets ir arī prasītāja pārsūtīšana uz Itāliju.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saistībā ar atpakaļuzņemšanas pieprasījumu, ko Nīderlande iesniedza Itālijai saskaņā ar Regulu Nr. 604/2013, rodas jautājums, kā interpretēt Direktīvas 2004/81 6. pantu un garantijas (tādas kā nogaidīšanas periods un uzturēšanās atļauja saistībā ar cilvēku tirdzniecību), kas tajā ir paredzētas trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri apgalvo, ka ir cietuši no cilvēku tirdzniecības. LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

1.a) jautājums: Vai Direktīvas 2004/81 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, tā kā Nīderlande savos tiesību aktos nav noteikusi šajā tiesību normā garantētā nogaidīšanas perioda sākumu, šis nogaidīšanas periods automātiski sākas dienā, kad trešās valsts valstspiederīgais ziņo (paziņo) Nīderlandes iestādēm par cilvēku tirdzniecību?

1.b) jautājums: Vai Direktīvas 2004/81 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, tā kā Nīderlande savos tiesību aktos nav noteikusi šajā tiesību normā garantētā nogaidīšanas perioda ilgumu, šis nogaidīšanas periods automātiski beidzas pēc tam, kad ir iesniegta sūdzība par cilvēku tirdzniecību vai kad attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais ir paudis nodomu atteikties no sūdzības iesniegšanas?

2. jautājums: Vai ar izbraukšanas rīkojumiem Direktīvas 2004/81 6. panta 2. punkta izpratnē ir jāsaprot arī pasākumi trešās valsts valstspiederīgā izraidīšanai no dalībvalsts teritorijas uz citas dalībvalsts teritoriju?

3.a) jautājums: Vai Direktīvas 2004/81 6. panta 2. punkts nepieļauj pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanu šīs direktīvas 6. panta 1. punktā garantētajā nogaidīšanas periodā?

3.b) jautājums: Vai Direktīvas 2004/81 6. panta 2. punkts nepieļauj jau pieņemta pārsūtīšanas lēmuma izpildi vai sagatavošanos tā izpildei šīs direktīvas 6. panta 1. punktā garantētajā nogaidīšanas periodā?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Regulas (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 2. pants, 17. panta 1. punkts, 18. panta 1. punkta d) apakšpunkts un 19. pants

Padomes Direktīvas 2004/81/EK par uzturēšanās atļauju, kas izdotas tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri vai bijuši iesaistīti darbībās, kas veicina nelegālo imigrāciju, kuri sadarbojas ar kompetentajām iestādēm, 2., 6. un 17. pants

Padomes Direktīva 2001/40/EK par tādu lēmumu savstarpēju atzīšanu, kas attiecas uz trešu valstu valstspiederīgo personu izraidīšanu, 3. panta 3. punkts

Direktīvas 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, 3. panta 5. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Vreemdelingenwet 2000 [2000. gada Ārvalstnieku likuma] 8. panta k) punkts, 30. panta 1. punkts un 60. pants

Vreemdelingencirculaire [Apkārtraksta par ārvalstniekiem] A4/1., B8/3.1. un C2/5. punkts

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2019. gada 26. aprīlī prasītājs Nīderlandē iesniedza patvēruma pieteikumu pēc tam, kad iepriekš bija iesniedzis trīs patvēruma pieteikumus Itālijā un vienu Beļģijā. Sākotnējā uzklauššanā viņš paziņoja, ka viņam ir draudējušas un pret viņu vardarbīgi izturējušās organizētajā noziedzībā iesaistītas personas.
- 2 2019. gada 3. jūnijā Nīderlande lūdza Itāliju uzņemt prasītāju atpakaļ saskaņā ar Regulas Nr. 604/2013 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu. 2019. gada 13. jūnijā Itālija sniedza savu piekrišanu.
- 3 2019. gada 30. jūlijā prasītājs informēja, ka Itālijā viņš ir cietis no cilvēku tirdzniecības un Nīderlandes uzņemšanas centrā ir atpazinis vienu no attiecīgajiem vaininiekiem. Šajā ziņā viņu uzklaušēja ārvalstnieku policija. Lai gan prasītājs jau tobrīd vēlējās iesniegt sūdzību par cilvēku tirdzniecību, galu galā tā tika noformēta tikai 2019. gada 3. oktobrī.
- 4 Prasītājam netika piešķirts nedz nogaidīšanas periods saskaņā ar Direktīvas 2004/81 6. pantu, nedz pagaidu uzturēšanās atļauja saistībā ar cilvēku tirdzniecību.
- 5 Ar 2019. gada 12. augusta lēmumu atbildētājs atteicās izskatīt prasītāja pieteikumu piešķirt pagaidu uzturēšanās atļauju patvēruma meklētājiem, jo saskaņā ar Regulu Nr. 604/2013 šajā ziņā kompetence esot Itālijai. Minētajā lēmumā bija paredzēta arī prasītāja pārsūtīšana Itālijas iestādēm.
- 6 Prasītājs cēla prasību par šo lēmumu.

Pamatlietas dalībnieku galvenie argumenti

- 7 Prasītājs uzskata, ka saskaņā ar Regulas Nr. 604/2013 17. panta 1. punktu atbildētājam bija jāizskata viņa patvēruma pieteikums pēc būtības.
- 8 Iesniedzējtiesa uzskata, ka, ņemot vērā Tiesas 2019. gada 23. janvāra spriedumu M.A. u.c. (C-661/17, ECLI:EU:C:2019:53), šāda atsaukšanās uz Regulu Nr. 604/2013 nav pieņemama. Prasītājs nav pienācīgi pierādījis, ka pastāv ārkārtas apstākļi, kas liek atbildētājam izmantot šīs pilnvaras.

- 9 2019. gada 30. jūlijā prasītājs pirmoreiz apgalvoja, ka ir cietis no vardarbības vai draudiem saistībā ar cilvēku tirdzniecību. Līdz ar to iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai tāpēc viņam kādā konkrētā brīdī pēc šā datuma bija jāpiešķir nogaidīšanas periods saskaņā ar Direktīvas 2004/81 6. pantu un – ja atbilde ir apstiprinoša – vai atbildētājs drīkstēja veikt pasākumus prasītāja izraidīšanai no Nīderlandes, arī nepiešķirot šo nogaidīšanas periodu. Rodas arī jautājums, vai apstrīdētais lēmums ir izbraukšanas rīkojums.
- 10 Atbildētājs uzskata, ka prasītājam nebija jāpiešķir nogaidīšanas periods saskaņā ar Direktīvas 2004/81 6. pantu. Saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem par ārvalstniekiem tikai *Koninklijke Marechaussee* (Karaļa Žandarmērija, Nīderlande [tostarp par ārējo robežu drošību atbildīgā žandarmērija]) vai policija, nevis pats atbildētājs, esot tiesīga piešķirt nogaidīšanas periodu. Tāpēc atbildētāja skatījumā jautājums par to, vai bija vai nebija jāpiešķir nogaidīšanas periods, arī nevarot būt šīs tiesvedības priekšmets.
- 11 Atbildētājs uzskata, ka prasītāja nogaidīšanas periods ir beidzies arī, ņemot vērā viņa sūdzību. Tādējādi prasītājam vairs neesot intereses prasīt pārbaudīt, vai viņam būtu bijis jāpiešķir nogaidīšanas periods. Turklāt uzturēšanās esot likumīga, un no Direktīvas 2004/81 izrietot, ka nogaidīšanas periods ir jāpiešķir tikai personām, kurām nav derīgas uzturēšanās atļaujas.
- 12 Iespējamais nogaidīšanas periods arī nebūtu traucējis apstrīdētā lēmuma pieņemšanu, jo pārsūtīšanas lēmums neesot izbraukšanas rīkojums Direktīvas 2004/81 6. panta izpratnē. Šajā ziņā izraidīšana esot jāsaprot kā izraidīšana no Eiropas Savienības, par kādu neesot runas pārsūtīšanas saskaņā ar Regulu Nr. 604/2013 gadījumā.
- 13 Atbildētājs šajā saistībā atsaucas uz Direktīvas 2004/81 2. pantu, kurā ir definēti jēdzieni “izbraukšanas rīkojums” un “pasākums, lai izpildītu izbraukšanas rīkojumu”. Tas uzskata, ka šīs definīcijas ir balstītas uz Direktīvu 2001/40, kuras mērķis ir izraidīšana no Eiropas Savienības. Saskaņā ar Direktīvas 2001/40 3. panta 3. punktu Regulas Nr. 604/2013 normas ir piemērojamas pilnībā. Savukārt no minētās regulas 2. un 19. panta var secināt, ka tajos tiek lietots izraidīšanas jēdziens, taču tas nav pielīdzināts pārsūtīšanas jēdzienam.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 14 Iesniedzējtiesa uzskata, ka prasītājam joprojām ir interese prasīt pārbaudīt, vai pēc sūdzības iesniegšanas viņam būtu bijis jāpiešķir nogaidīšanas periods. Izvērtējot 2019. gada 12. augusta pārsūtīšanas lēmumu, iesniedzējtiesa ņem vērā faktus un apstākļus, kas bija kļuvuši zināmi vai ir radušies pēc šā datuma. Tomēr vēl ir jānoskaidro, vai atbildētājs varēja likumīgi pieņemt šo apstrīdēto lēmumu.
- 15 Iesniedzējtiesa nesaskata nekādu juridisko pamatojumu atbildētāja viedoklim, ka nogaidīšanas periods ir jāpiešķir tikai ārvalstniekiem, kuri saskaņā ar valsts

tiesībām nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā. Direktīvas 2004/81 6. panta 3. punktā nepārprotami ir cita norāde.

- 16 Direktīvas 2004/81 6. panta 1. punkts Nīderlandē ir transponēts tikai kopsavilkuma veidā politikas pamatnostādņēs. Tādējādi atbilstoši judikatūrai transponēšanas pienākums nav izpildīts. To atzīst arī atbildētājs. Nav noteikts nedz nogaidīšanas perioda ilgums, nedz tā sākums. Nav arī skaidri precizēts, kuras iestādes kompetencē ir piešķirt nogaidīšanas periodu vai konstatēt, ka tas ir sācies. Tāpēc tiesību aktos nav atrodams pamatojums atbildētāja viedoklim, ka tikai *Koninklijke Marechaussee* vai policijas darbiniekam esot atļauts piešķirt nogaidīšanas periodu.
- 17 Direktīva 2004/81 bija jātransponē ne vēlāk kā 2006. gada 6. augustā. Tādējādi rodas jautājums, kādas ir netransponēšanas sekas. Šīs direktīvas 6. panta 1. punkts ir pietiekami precīzs, lai iesniedzējtiesa to varētu piemērot. Citāds viedoklis šajā kontekstā būtiski apdraudētu Savienības tiesību lietderīgo iedarbību un, šķiet, nebūtu saderīgs ar Savienības iestāžu un dalībvalstu būtiskajām interesēm apkarot cilvēku tirdzniecību un citus ar to saistītus noziedzības veidus.
- 18 Tādējādi rodas jautājums, kā interpretēt Direktīvas 2004/81 6. pantu un garantijas, kas tajā paredzētas trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri apgalvo, ka ir cietuši no cilvēku tirdzniecības. Šajā saistībā iesniedzējtiesa uzdod Tiesai pirmo prejudiciālo jautājumu par minētajā tiesību normā garantēto nogaidīšanas periodu.
- 19 Otrais prejudiciālais jautājums attiecas uz jēdziena “izraidīšana” definīciju. Pirmkārt, atbildētājs norādīja, ka izraidīšanas jēdziens Direktīvas 2004/81 6. panta 2. punkta izpratnē attiecas uz ārvalstnieka izraidīšanu no visu Savienības dalībvalstu teritorijas vai Šengenas zonas. Šajā ziņā atbildētājs atsaucas uz Direktīvas 2001/40 2. pantu un 3. panta 3. punktu.
- 20 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šīs tiesību normas nav piemērojamas, it īpaši tāpēc, ka atbildētāja pārsūtīšanas lēmuma priekšmets nav citas dalībvalsts pieņemta izbraukšanas rīkojuma atzīšana.
- 21 Turklāt iesniedzējtiesas skatījumā tad, ja dalībvalsts saskaņā ar Savienības tiesībām varētu pieņemt rīkojumu par ārvalstnieka izraidīšanu *no Savienības teritorijas*, nebūtu vajadzīga direktīva par šādu lēmumu savstarpēju atzīšanu un ievērošanu, jo šāds attiecīgo pilnvaru ietvaros pieņemts rīkojums būtu saistošs arī, nepastāvot koordinēšanai. Tieši tad, ja izbraukšanas rīkojums izraisa tikai *izraidīšanu no dalībvalsts teritorijas*, ir nepieciešams Savienības tiesiskais regulējums par valstu izbraukšanas rīkojumu savstarpēju atzīšanu, lai tādējādi sasniegtu vajadzīgo mērķi izraidīt no Savienības.
- 22 Otrkārt, lai pamatotu savu jēdziena “izraidīšana” interpretāciju, atbildētājs atsaucas uz Direktīvu 2008/115. Tomēr iesniedzējtiesas skatījumā no šīs direktīvas nevar secināt, ka ar “izbraukšanas rīkojumu” Direktīvas 2004/81 6. panta 1. punkta izpratnē ir jāsaprot izraidīšana no dalībvalstu teritorijas, vēl jo

vairāk tāpēc, ka Direktīva 2008/115 tika pieņemta dažus gadus pēc Direktīvas 2004/81 un tai nav tāds pats mērķis.

- 23 Tāpat Direktīvas 2008/115 3. panta 5. punktā izraidīšanas jēdziens ir definēts kā “fiziska izvešana no dalībvalsts”, lai izpildītu atgriešanās pienākumu. No *atgriešanās* pienākuma izpildes, proti, pienākuma atgriezties izcelsmes valstī vai citā valstī, kas ir gatava uzņemt personu, loģiski izriet, ka izraidīšana no dalībvalsts teritorijas saskaņā ar *Direktīvu 2008/115* nevar notikt uz citas dalībvalsts teritoriju.
- 24 Visbeidzot, interpretējot jēdzienu “izraidīšana”, atbildētājs atsaucas uz Regulas Nr. 604/2013 2. un 19. pantu, norādot, ka šajā regulā pārsūtīšanas lēmums nav pielīdzināts izraidīšanai Direktīvas 2004/81 6. panta izpratnē.
- 25 Iesniedzējtiesa tajos nesaskata nevienu argumentu par labu atbildētāja viedoklim. Lai izvērtētu apstrīdēto lēmumu, kas ir pārsūtīšanas lēmums saskaņā ar Regulu Nr. 604/2013, ir būtiski, vai arī pasākumi trešās valsts valstspiederīgā izraidīšanai no vienas dalībvalsts teritorijas uz citas dalībvalsts teritoriju ir jāuzskata par izbraukšanas rīkojumu Direktīvas 2004/81 6. panta 2. punkta izpratnē. Tāpēc, lai pārliecinātos par jēdziena “izraidīšana” saturu minētā 6. panta izpratnē, iesniedzējtiesa uzdod Tiesai otro prejudiciālo jautājumu.
- 26 Saskaņā ar Direktīvas 2004/81 6. panta 2. punktu nedrīkst izpildīt “pret [attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem] vērstu izbraukšanas rīkojumu”. Iesniedzējtiesa ir pārliecināta, ka tas nozīmē, ka nogaidīšanas periodā arī nedrīkst pieņemt jaunus, vēl izpildāmus izbraukšanas rīkojumus. Tāpēc, ja uz otro jautājumu tiktu sniegta apstiprinoša atbilde, (vēl izpildāmu) lēmumu par izraidīšanu no vienas dalībvalsts teritorijas uz citas dalībvalsts teritoriju varētu uzskatīt par izbraukšanas rīkojumu šīs direktīvas izpratnē.
- 27 Šādā gadījumā Direktīvas 2004/81 6. panta 1. punktā garantētā nogaidīšanas perioda būtība, šķiet, nepieļauj, ka šajā laikā tiek pieņemts tāds pārsūtīšanas lēmums kā prasītāja apstrīdētais lēmums. Tomēr atbildētājs nepārprotami aizstāv pretēju viedokli.
- 28 Lai iegūtu skaidrību par direktīvas pareizu interpretāciju, iesniedzējtiesa uzdod Tiesai trešo prejudiciālo jautājumu.